

**ZARZĄDZENIE Nr
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**

z dnia 20 listopada 2011 r.

**w sprawie szkolenia przewodników psów służbowych
i psów służbowych w Służbie Celnej oraz utrzymania tych psów**

Na podstawie art. 49 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Zarządzenie określa:

- 1) warunki i sposób szkolenia przewodników psów służbowych, zwanych dalej „przewodnikami”;
- 2) warunki nabywania, szkolenia, wykorzystywania, pielęgnacji, opieki i żywienia psów służbowych.

§ 2.

Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o:

- 1) szkoleniu – należy przez to rozumieć szkolenie przewodników i psów służbowych;
- 2) opiekunie – należy przez to rozumieć powołanego przez dyrektora izby celnej opiekuna do spraw psów służbowych;
- 3) kwarantannie – należy przez to rozumieć wyznaczony przez lekarza weterynarii okres odosobnienia psa służbowego, spowodowany adaptacją psa do miejsca zakwaterowania lub chorobą psa.

§ 3.

Szkolenia są realizowane w ramach:

- 1) kursu podstawowego o profilu:
 - a) środki odurzające,
 - b) wyroby tytoniowe;
- 2) kursu doskonalącego;
- 3) atestacji;
- 4) kursu uzupełniającego;
- 5) kursu współpracy;
- 6) zawodów i mistrzostw;
- 7) pokazów;
- 8) wewnętrznych szkoleń realizowanych w ramach służby w izbach celnych i urzędach celnych.

§ 4.

1. Potrzeby w zakresie szkoleń na następny rok izby celne zgłaszają do Dyrektora Izby Celnej w Warszawie oraz do wiadomości Departamentu Służby Celnej i Departamentu Kontroli Celno-

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej finanse publiczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 248, poz. 1481).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały opublikowane w Dz. U. z 2009 r. Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 63, poz. 322, Nr 73, poz. 390, Nr 117, poz. 677, Nr 134, poz. 779 i Nr 171, poz. 1016.

Akcyzowej i Kontroli Gier Ministerstwa Finansów, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku. Zgłoszenia dokonane po 30 kwietnia danego roku mogą nie być uwzględnione w planie szkoleń na następny rok.

2. Na podstawie zgłoszeń izb celnych oraz opinii Departamentu Służby Celnej i Departamentu Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier Ministerstwa Finansów, Izba Celna w Warszawie opracowuje plan szkoleń na następny rok, który następnie zatwierdza Dyrektor Izby Celnej w Warszawie.

§ 5.

Szkolenia są prowadzone na podstawie programów szkoleń opracowanych przez Departament Służby Celnej Ministerstwa Finansów, w porozumieniu lub na wniosek Dyrektora Izby Celnej w Warszawie i zatwierdzonych przez Szefa Służby Celnej.

§ 6.

1. Programy szkoleń obejmują zajęcia teoretyczne i praktyczne.

2. Zajęcia teoretyczne są prowadzone przez instruktorów lub trenerów szkolenia psów służbowych Służby Celnej oraz wykładowców ze Służby Celnej lub spoza niej, będących specjalistami w zakresie tematycznie odpowiadającym programowi szkolenia.

3. Zajęcia praktyczne, realizowane w ramach szkoleń wymienionych w § 3 pkt 1 - 5, są prowadzone przez instruktorów lub trenerów szkolenia psów służbowych Służby Celnej.

§ 7.

Szkolenia wymienione w § 3 pkt 1 - 5, są realizowane w Ośrodku Szkoleniowym w Kamionie, chyba że Dyrektor Izby Celnej w Warszawie wyznaczy inne miejsce realizacji szkolenia.

§ 8.

W przypadku szkoleń, o których mowa w § 3 pkt 1 - 5, przewodnik powinien uczestniczyć w każdym szkoleniu, na które został skierowany. W przypadku odmowy udziału w szkoleniu z innych przyczyn niż przypadek losowy, dyrektor izby celnej, w której przewodnik pełni służbę, w terminie 60 dni od daty rozpoczęcia szkolenia, podejmuje decyzję o przekazaniu psa służbowego innemu przewodnikowi albo zaprzestaniu wykorzystania psa służbowego w służbie.

§ 9.

Do szkolenia może być dopuszczony funkcjonariusz celny, zwany dalej „funkcjonariuszem”, który:

- 1) pełni służbę stałą;
- 2) nie sprawuje funkcji kierowniczych;
- 3) posiada prawo jazdy co najmniej kat. B;
- 4) w momencie przystępowania do rekrutacji na przewodnika nie ukończył 50 roku życia;
- 5) pozytywnie zaliczył wszystkie etapy rekrutacji na przewodnika, to jest:
 - a) uzyskał pozytywną wstępną ocenę Komisji do Spraw Wstępnej Oceny Kandydata na Przewodnika Psa Służbowego, powołanej przez dyrektora izby celnej,
 - b) odbył miesięczną praktykę pod kierunkiem doświadczonego przewodnika, udokumentowaną zaświadczeniem o jej ukończeniu,
 - c) uzyskał pozytywną ocenę Komisji do Spraw Oceny Kandydata na Przewodnika Psa Służbowego, powołanej przez Szefa Służby Celnej,

- d) został wybrany przez dyrektora izby celnej, spośród osób, które uzyskały pozytywną ocenę Komisji do Spraw Oceny Kandydata na Przewodnika Psa Służbowego, w celu przekazania mu psa służbowego,
- e) przeszedł, pod kierunkiem opiekuna, w Ośrodku Szkoleniowym w Kamionie (będącym w strukturze organizacyjnej Izby Celnej w Warszawie) instruktaż w zakresie postępowania z psem służbowym.

§ 10.

Po odbyciu instruktażu, o którym mowa w § 9 pkt 5 lit. e, funkcjonariusz otrzymuje skierowanie na kurs podstawowy.

§ 11.

1. Kurs podstawowy obejmuje:

- 1) przekazanie wiadomości ogólnych w zakresie postępowania z psem, w tym kształtowania relacji przewodnik-pies;
- 2) przedstawienie zagadnień:
 - a) kynologii weterynaryjnej,
 - b) psychofizjologii kynologicznej,
 - c) taktyki przeszukań;
- 3) zapoznanie ze środkami i wyrobami określonymi w profilowanych programach szkoleń (środki odurzające – 2 zapachy i wyroby tytoniowe).

2. Odbycie kursu podstawowego zostaje udokumentowane zaświadczeniem o jego ukończeniu.

§ 12.

Kurs doskonalący stanowi rozszerzenie kursu podstawowego w zakresie poznania zapachów trzech kolejnych środków odurzających.

§ 13.

- 1. W przypadku obniżenia zdolności psa służbowego do rozpoznawania poszukiwanych zapachów, w wyniku innych przyczyn niż starość, wymagane jest skierowanie na atestację psa z przewodnikiem w możliwie najbliższym terminie.
- 2. Po przeprowadzeniu atestacji, instruktor lub trener szkolenia psów służbowych Izby Celnej w Warszawie wydaje dodatkową opinię o przewodniku psa służbowego, której wzór stanowi załącznik do zarządzenia.

§ 14.

W przypadku zmiany profilu szkolenia, przewodnik wraz z psem służbowym obowiązany jest do odbycia kursu uzupełniającego, obejmującego zapoznanie psa służbowego z zapachami określonymi w nowym profilu szkolenia.

§ 15.

- 1. W przypadku przekazania psa służbowego, będącego po kursie podstawowym albo podstawowym i doskonalącym, innemu:
 - 1) niedoświadczonemu przewodnikowi – przewodnik ten jest zobowiązany do odbycia wraz z psem służbowym kursu podstawowego według pełnego jego programu;
 - 2) doświadczonemu przewodnikowi - przewodnik ten jest zobowiązany do odbycia kursu współpracy, służącego budowaniu jego relacji z nowo powierzonym psem służbowym.

2. Przewodnik z psem służbowym powinien rozpocząć, o którym mowa w ust. 1, najpóźniej w ciągu 6 miesięcy od dnia przekazania psa służbowego.

§ 16.

Uczestnicy szkoleń są oceniani zgodnie z zasadami określonymi w zatwierdzonym przez Szefa Służby Celnej „Regulaminie oceny przewodników psów służbowych i psów służbowych”.

§ 17.

1. Koszty pierwszego kursu podstawowego i doskonalącego oraz wszystkich atestacji pokrywa Ministerstwo Finansów w ramach środków budżetowych.

2. Koszty kursu uzupełniającego oraz współpracy pokrywa izba celna, której własnością jest pies.

§ 18.

Dyrektor Izby Celnej w Warszawie, za zgodą Dyrektora Departamentu Służby Celnej Ministerstwa Finansów, może dopuścić do udziału w szkoleniu funkcjonariusza z innych służb (krajowych lub zagranicznych), pod warunkiem refundacji poniesionych kosztów szkolenia.

§ 19.

1. Opiekun, co najmniej raz na pół roku, organizuje zgodnie z regulaminem praktyczne sprawdziany poziomu wyszkolenia przewodników.

2. Wyniki sprawdzianu, o którym mowa w ust. 1, opiekun wpisuje do karty ocen, którą przekazuje do Ośrodka Szkoleniowego w Kamionie, w terminie 14 dni od dnia sprawdzianu.

§ 20.

Dyrektor izby celnej zapewnia odpowiednie warunki do prowadzenia ćwiczeń z psami służbowymi w zakresie pracy węchowej i posłuszeństwa, w miejscu pełnienia służby, w szczególności próbki towarów, w tym wyroby tytoniowe i środki odurzające

§ 21.

Psy mogą być nabywane przez izby celne od osób prywatnych, instytucji albo mogą pochodzić od psów będących własnością izby celnej.

§ 22.

1. Pies nabywany przez izbę celną powinien:

- 1) mieć ukończony 8 tydzień życia;
- 2) wykazywać się dobrym stanem zdrowia, potwierdzonym pisemnie przez lekarza weterynarii, będącego członkiem Komisji Doboru Psa Służbowego;
- 3) uzyskać pozytywną ocenę co do przydatności do służby, wydaną przez Komisję Doboru Psa Służbowego powołaną przez dyrektora izby celnej, na rzecz której dokonuje się oceny.

2. Do psów pochodzących od psów będących własnością izby celnej przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio.

§ 23.

1. Rozmnażanie psów będących własnością izby celnej jest możliwe za zgodą dyrektora izby celnej po uprzednim:

- 1) złożeniu przez przewodnika do dyrektora izby celnej, w której pełni służbę, wniosku o dopuszczenie do suki wybranego psa;
 - 2) uzyskaniu pozytywnej opinii opiekuna dotyczącej predyspozycji psa do służby;
 - 3) uzyskaniu pozytywnej opinii instruktora z Izby Celnej w Warszawie, zajmującego się problematyką psów służbowych, dotyczącą pochodzenia psa, w celu wykluczenia jego bliskiego pokrewieństwa z suką.
2. W przypadku niezachowania wymogów, o których mowa w ust. 1, Komisja Doboru Psa Służbowego wyjaśnia okoliczności sprawy.

§ 24.

O fakcie przyjścia na świat szczeniąt oraz ich ilości przewodnik informuje opiekuna, w terminie 3 dni od dnia zdarzenia.

§ 25.

1. Szczenięta pochodzące od suki służbowej stanowią mienie izby celnej, której własnością jest suka, i dysponować nimi może jedynie dyrektor tej izby celnej.
2. Koszty utrzymania i opieki nad szczeniętami od dnia ich przyjścia na świat pokrywa izba celna, której własnością są szczenięta, na podstawie faktur dostarczonych przez przewodnika.

§ 26.

1. W celu zapoznania psa służbowego z miejscem służby:
 - 1) od dnia zakończenia kwarantanny do dnia ukończenia 6 miesiąca życia, pies przywożony jest do miejsca pełnienia służby 3 razy w miesiącu;
 - 2) od 7 miesiąca życia do dnia rozpoczęcia kursu podstawowego, pies przywożony jest do miejsca pełnienia służby 5 razy w miesiącu.
2. Od dnia przyjścia na świat albo nabycia psa do dnia zakończenia kwarantanny pies pozostaje w miejscu zamieszkania przewodnika.

§ 27.

1. Warunkiem wykorzystania psa służbowego w służbie jest zawarcie przez dyrektora izby celnej umowy ubezpieczeniowej z tytułu ewentualnych szkód spowodowanych przez psy w trakcie wykonywania czynności służbowych.
2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna zostać zawarta przed rozpoczęciem kursu podstawowego, w którym uczestniczy pies.

§ 28.

1. Niekorzystne warunki atmosferyczne, w szczególności:
 - 1) temperatura powietrza powyżej +30°C lub poniżej -10°C,
 - 2) bardzo silne wiatry lub intensywne zapachy, wysokie stężenie spalin z silników samochodowych, zapachy tłumiące woń środków odurzających lub innych- stanowią przeciwwskazanie do wykorzystania psa służbowego.
2. Warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie są przeszkodą do wykorzystania psa służbowego, jeśli posiada on wyjątkowe uzdolnienia węchowe.

§ 29.

1. Przewodnik ma prawo odmówić wykorzystania psa służbowego w miejscu przeszukania, z uwagi jego bezpieczeństwo i zdrowie. O odmowie wykorzystania psa służbowego przewodnik informuje bezpośredniego przełożonego lub kierownika komórki zwalczania przestępczości.
2. Przewodnik decyduje o czasie trwania każdego przeszukania i odpoczynku psa służbowego po zakończeniu przeszukania.

§ 30.

Pies służbowy może być wykorzystywany zgodnie z profilem wyszkolenia, za zgodą dyrektora izby celnej lub kierownika komórki zwalczania przestępczości, przez inne podmioty, np. szkoły, instytucje, służby, na pisemny wniosek tych podmiotów lub w ramach zawartych z nimi porozumień.

§ 31.

1. Zaprzestaje się wykorzystania psa służbowego w służbie w przypadku wystąpienia co najmniej jednej z następujących przyczyn:

- 1) starości połączonej z ogólnym osłabieniem organizmu (od dnia ukończenia 10 roku życia przez psa, lekarz weterynarii raz do roku potwierdza dalszą wydolność fizyczną psa do pełnienia służby);
- 2) całkowitej albo częściowej utraty węchu;
- 3) utraty słuchu lub wzroku;
- 4) nieuleczalnych chorób zakaźnych;
- 5) chorób nowotworowych;
- 6) nieuleczalnych chorób pasożytniczych niebezpiecznych dla człowieka;
- 7) przewlekłych lub nawracających chorób skóry;
- 8) poważnych wad, dyskwalifikujących psa do dalszego pełnienia służby;
- 9) konieczności ponownego przeszkolenia psa na kursie podstawowym, w przypadku psa powyżej 6 roku życia;
- 10) odmowy przez przewodnika udziału w wyznaczonym szkoleniu.

2. O zaprzestaniu wykorzystania psa służbowego w służbie, z przyczyn wymienionych w ust. 1 pkt 1-9, orzeka Komisja Doboru Psa Służbowego.

§ 32.

Psa, o którym mowa w § 31, można:

- 1) przekazać nieodpłatnie dotychczasowemu przewodnikowi, a w przypadku braku takiej możliwości, innym zainteresowanym; pierwszeństwo do otrzymania psa ma jego przewodnik, o ile zaprzestanie wykorzystania psa służbowego w służbie nie nastąpiło z jego winy;
- 2) sprzedać po cenie szacunkowej, ustalonej po przeszkoleniu i wymienionej w ewidencji psa, z odliczeniem 10% za każdy rozpoczęty rok służby;
- 3) przekazać do punktu weterynaryjnego w celu dokonania eutanazji.

§ 33.

1. W przypadku padnięcia, zabicia lub zaginięcia psa służbowego, dyrektor izby celnej powołuje Komisję Wyjaśniającą, w składzie:

- 1) lekarz weterynarii;
- 2) opiekun;
- 3) przedstawiciel komórki prawnej;

- 4) przedstawiciel komórki logistyki.
2. W każdym przypadku padnięcia lub zabicia psa służbowego, należy żądać od zakładu leczniczego dla zwierząt przeprowadzenia sekcji zwłok i wydania orzeczenia.
3. Koszty związane z czynnościami wymienionymi w ust. 2, ponosi izba celna, której własnością był pies.

§ 34.

Dyrektor izby celnej, której własnością jest pies, odpowiada za zapewnienie warunków umożliwiających należyte wykorzystanie psa służbowego, w szczególności za:

- 1) odpowiednie wyposażenie psa w miejscu jego zakwaterowania, w szczególności w kojec, budę, legowisko, miski metalowe;
- 2) wyrobieniu psu paszportu;
- 3) umożliwienie transportu z miejsca zakwaterowania psa do miejsca wykonywania przez niego czynności służbowych.

§ 35.

1. Przewodnik wykonuje czynności związane z przygotowaniem karmy, żywieniem psa służbowego, utrzymaniem go w czystości i właściwej kondycji fizycznej.

2. Na czynności związane z wypoczynkiem psa służbowego i innymi niezbędnymi czynnościami fizjologicznymi psa przewodnik poświęca każdego dnia co najmniej 60 minut (przy czasie służby do 8 godzin dziennie) lub co najmniej 90 minut (przy 12-godzinnym czasie służby). Czas ten zależy od warunków w miejscu pełnienia służby i kondycji fizycznej psa i może zostać przedłużony przy wystąpieniu warunków określonych w § 28 ust. 1.

§ 36.

Opiekę weterynaryjną, w tym szczepienia ochronne oraz leczenie psa służbowego przeprowadza się w zakładach leczniczych dla zwierząt, o wyborze których decyduje przewodnik.

§ 37.

1. Opieka nad psem służbowym/szczeniętami, ze względu na kwarantannę, może być wykonywana przez przewodnika w miejscu zakwaterowania psa/szczeniąt, pod warunkiem pisemnej zgody bezpośredniego przełożonego, przewodnika, po przedstawieniu:

- 1) zaświadczenia wydanego przez lekarza weterynarii;
- 2) pozytywnej opinii opiekuna, wydanej na piśmie.

2. Zgodę, o której mowa w ust. 1, wydaje się na czas określony, nie dłuższy niż termin wskazany w zaświadczeniu lekarza weterynarii.

3. Kopię zgody, o której mowa w ust. 1, przekazuje się do komórki kadr i szkolenia izby celnej.

§ 38.

1. Normę wyżywienia psa służbowego stanowi określona ilość karmy lub artykułów spożywczych przysługujących dla jednego psa na dobę.

2. Dyrektor Izby Celnej w Warszawie, w kwietniu każdego roku, określa na następny rok normę wyżywienia psa służbowego i wartość karmy lub artykułów spożywczych, o których mowa w ust. 1, na podstawie aktualnych cen zakupu, które stanowią podstawę do określenia wysokości miesięcznej stawki wyżywienia psów służbowych w Służbie Celnej.

§ 39.

Normę wyżywienia psa służbowego ustala się w zależności od następujących grup wiekowych psów:

- 4) od 3 tygodni do 3 miesięcy;
- 2) powyżej 3 miesięcy, do 12 miesięcy;
- 1) powyżej 12 miesięcy.

§ 40.

1. Ilości artykułów spożywczych, zawarte w normach wyżywienia, dotyczą psów ras dużych, takich jak owczarek niemiecki, labrador retriever, golden retriever i ras zbliżonych do nich wielkością.

2. Normy wyżywienia zmniejszane są o:

- 1) 30% - dla ras średnich;
- 2) 60% - dla ras miniaturowych.

3. Przy żywieniu psów, o których mowa w ust. 1, normy wyżywienia są zwiększane o 30% w przypadku:

- 1) masy powyżej 40 kg;
- 2) ze względu na przemianę materii;
- 3) suki karmiącej;
- 4) psów przebywających na kursach i zawodach (służbowych).

4. W przypadkach określonych w ust. 3 pkt 2, zwiększenia przysługujących norm wyżywienia dokonuje się na wniosek przewodnika, potwierdzony przez lekarza weterynarii, wpisany do "Książki Psa Służbowego" lub wystawionego zaświadczenia.

§ 41.

W ramach obowiązujących stawek wyżywienia, psy służbowe można karmić:

- 1) przetworzonymi środkami spożywczymi dla psów, w tym konserwami, suchą karmą;
- 2) innymi artykułami spożywczymi.

§ 42.

1. Wydatki na zakup artykułów spożywczych oraz środków do pielęgnacji, wewnętrzne szkolenia i leczenie psów służbowych, pokrywane są ze środków budżetowych izb celnych, których własnością są psy.

2. Zakup artykułów, o których mowa w ust. 1, rozliczany jest na podstawie przedłożonych przez przewodnika faktur.

§ 43.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania³⁾.

MINISTER FINANSÓW

W zastępstwie Ministra Finansów
SEKRETARZ STANU

Ludwik Kotecki

³⁾ Niniejsze zarządzenie było poprzedzone decyzją Nr 25 Ministra Finansów z dnia 20 czerwca 2005 r. w sprawie szkolenia przewodników psów służbowych oraz nabywania, szkolenia, wykorzystania, żywienia i pielęgnacji psów służbowych w Służbie Celnej.

....., dnia - - r.
(miejsce, data)

**DODATKOWA OPINIA O PRZEWODNIKU
PSA SŁUŻBOWEGO**

1. Cechy osobiste:

- Kontakt przewodnika z psem:
- Skłonność do zabawy z psem:
- Zdolność rozwiązywania problemów w miejscu pełnienia służby

2. Wnioski:

Instruktor/trener szkolenia psów służbowych
Izby Celnej w Warszawie

.....
podpis, stempel imienny

UZASADNIENIE

Projekt zarządzenia Ministra Finansów w sprawie warunków szkolenia przewodników psów służbowych i psów służbowych w Służbie Celnej oraz utrzymania tych psów stanowi realizację upoważnienia ustawowego zawartego w art. 49 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz 1323, z późn. zm.).

Projekt zastąpi dotychczasową decyzję Nr 25 Ministra Finansów z dnia 20 czerwca 2005 r. w sprawie szkolenia przewodników psów służbowych oraz nabywania, szkolenia, wykorzystania, żywienia i pielęgnacji psów służbowych w Służbie Celnej.

W projekcie znalazły się nowe uregulowania, dotyczące:

- 1) rozszerzenia katalogu szkoleń jakie mogą odbywać przewodnicy psów służbowych z psami służbowymi – kurs uzupełniający i kurs współpracy,
- 2) planu szkoleń,
- 3) sposobu przyzwyczajania psa do miejsca pełnienia służby,
- 4) ponoszenia kosztów kolejnych szkoleń wyszkolonych psów służbowych,
- 5) sposobu przyzwyczajania psa do miejsca pełnienia służby.

W ostatnich latach roczny koszt szkoleń przewodników psów służbowych i psów służbowych kształtował się na poziomie 650 000 – 700 000 zł. Środki na finansowanie szkoleń były pozyskiwane z budżetu państwa. Przewidywane koszty ww. szkoleń na rok 2012 szacuje się na 700 000 zł, z czego 650 000 zł pokryje Ministerstwo Finansów a około 50 000 zł – izby celne. Kwota ta została uwzględniona w ramach środków przekazanych do dyspozycji Służby Celnej z budżetu państwa.

Tak więc, przewidywane koszty regulacji, w perspektywie najbliższych lat, utrzymają się na niezmiennym poziomie.